

Abbaye Saint-Joseph de Clairval

F – 21150 Flavigny-sur-Ozerain

Molt estimat amic de l'Abadia de Sant Josep,

EL misteri pasqual de la Mort i de la Resurrecció de nostre Senyor JESUCRIST ha de ser viscut per tots els cristians, amb la participació de cada u segons la mesura prevista per Déu. Per al cardenal Alois (Lluís) Stepinac, la mesura va resultar complerta. Després d'haver seguit a Crist en la seva Passió, no solament va ser glorificat en el Cel sinó també en la terra. En efecte, en 1992, trenta-dos anys després de la seva mort, l'autoritat política del seu país el va rehabilitar davant tothom, reconeixent com injustos, tant el procés que es va entaular contra ell com el veredict pronunciat l'11 d'octubre de 1946.

Per afegiment, el primer dissabte d'octubre de 1998, el Papa Joan Pau II el beatificava en el santuari nacional i marià de Marija Bistrica (Croàcia): «El cardenal i arquebisbe de Zagreb, una de les més il·lustres figures de l'Església Catòlica, després d'haver patit en el seu cos i en la seva ànima les atrocitats del sistema comunista, queda confiat des d'ara a la memòria dels seus compatriotes, amb les notòries distincions del martiri...

Mitjançant la seva trajectòria humana i espiritual, el beat Alois Stepinac ha proporcionat al seu poble una espècie de brúixola amb la qual orientar-se; els seus punts cardinals serien els següents: la fe en Déu, el respecte per l'home, l'amor a tots fins al perdó i la comunió amb l'Església sota la direcció del successor de Pere. Ell sabia molt bé que no es pot regatejar quan es tracta de la veritat, perquè la veritat no és una mercaderia que pugui intercanviar-se. Per això va preferir afrontar el sofriment abans que traïr la seva consciència i faltar a la paraula donada a Crist i a la seva Església» (Homilia de la beatificació, 3 d'octubre de 1998).

L'exemple d'un sant

Alois Stepinac va néixer a Krasic, en el nord-oest de Croàcia, el 8 de maig de 1898. Era el cinquè dels fills d'una família d'agricultors acomodats, i va créixer en un ambient profundament cristià, on regnaven l'amor i el respecte mutu, així com la caritat cap als més desfavorits. La seva mare, una dona senzilla i piadosa, era especialment devota de la Santíssima MARE DE DÉU, un tret que distingirà també el seu fill.

Durant els seus estudis en un col·legi de Zagreb, Alois demostra una fèrria voluntat, a pesar de posseir un temperament discret i reservat. L'any 1917, és mobilitzat amb l'exèrcit austro-hongarès. De retorn al seu país al juny de 1919, després d'una breu captivitat a Itàlia, aquell jove pateix una crisi interna. Fastiguejat per la immoralitat que havia freqüentat en la seva etapa militar, emprèn estudis d'agricultura, però els abandona de seguida. Tampoc té èxit un projecte de matrimoni. El març de 1924, un sacerdot que el coneix bé publica

en una revista un article sobre San Climent Maria Hofbauer i li l'envia juntament amb una llarga carta. Afectat per l'exemple d'aquell sant, el jove decideix consagrar la seva vida a Déu ingressant al seminari "Germanicum" de Roma. Un dels seus condeixebles dirà d'ell: «Cremava d'amor per l'Església i estava imbuït de fidelitat envers el Sant Pare».

Alois Stepinac es doctora en filosofia, i després en teologia, a la Universitat Gregoriana de Roma, i rep l'ordenació sacerdotal el 26 d'octubre de 1930. De retorn a Croàcia, el seu país se li presenta destruït i explotat per Sèrbia. Encara que el seu desig és convertir-se en rector rural, l'arquebisbe de Zagreb prefereix conservar-lo com encarregat de la litúrgia, i després com notari de la cúria del arquebisbat. Ell accepta el càrrec dient: «No sé si romandré aquí o no. No importa, perquè tots els camins que estan al servei de Déu duen al Cel». Li són confiades importants missions, com apai-vagar alguns conflictes esdevinguts en algunes parròquies. També impulsa obres de caritat en els barris pobres de Zagreb i organitza menjars pel poble.

En 1934, l'arquebisbe, Monsenyor Bauer, cau greument malalt i sol·licita de la Santa Seu un coadjutor, proposant Alois Stepinac, qui intenta en va eludir el càrrec, tant per la seva edat (36 anys) com per la seva curta experiència sacerdotal. Però el 29 de maig és nomenat coadjutor i a continuació es desplaça a peu al santuari marià de Marija Bistrica, a 36 km de Zagreb, per a confiar a MARIA aquest difícil ministeri. De fet, els bisbes croats es veuen en la necessitat de defensar contínuament els drets de l'Església Catòlica (llibertat d'ensenyament, llibertat d'associació, autoritat de l'Església sobre els matrimonis catòlics, etc.).

El 7 de desembre de 1937 mor Monsenyor Bauer, succeint-li Mons. Stepinac com arquebisbe de Zagreb. El nou prelat recomana als seus sacerdots que consagrin el millor d'ells mateixos a llur vida interior. Entre les seves decisions de govern d'abans la guerra, publica una carta oberta a tots els metges per a denunciar la

“pesta blanca”: el desenvolupament de la contracepció i de l'avortament. D'altra banda, arriba a fundar un periòdic catòlic amb la finalitat de lluitar contra la premsa anti-religiosa.

L'arquebisbe estima profundament la vida religiosa i considera que el seu desenvolupament resulta indispensable. Els monestirs deuen convertir-se en “fortaleses de Crist”, i han de protegir la diòcesi amb les armes espirituals de l'oració, de la renúncia i del sacrifici.

És el fruit d'un immens egoisme...

Monsenyor Stepinac havia anunciat la Segona guerra mundial en aquests termes: «Les parelles casades ja no respecten els valors del matrimoni; es practica l'adulteri i s'abandona els fills; en una paraula: es fa tot el possible per a esborrar el nom de Déu de la faç de la terra. S'estan destruint tots els valors morals, pel que no és estrany que Déu es dirigeixi ara a les multituds a través de l'únic llenguatge que són capaços d'entendre... i és el caos sobre la terra, l'horror de la guerra, la destrucció de totes les coses. És el fruit d'un immens egoisme... Si volem albirar dies millors, la primera regla consisteix a retornar-li a Déu el respecte degut, amb humilitat; és l'única via per la pau». És un ensenyament que segueix estant d'actualitat!

El 10 d'abril de 1941, després de la invasió d'Iugoslàvia per part de l'exèrcit alemany, els nacionalistes croats (també dits ustachis) proclamen un Estat independent a Zagreb. Al costat de fets positius (plena llibertat per a l'Església Catòlica, protecció dels bons costums, etc.), el nou règim es deshonra a causa de les discriminacions contra els ciutadans de religió ortodoxa, els jueus i els gitanos. Sense condemnar per complet l'Estat croat, reconegut “de facto” per la Santa Seu, Monsenyor Stepinac manté les seves reserves. Es converteix en el portaveu de tots els oprimits i perseguits, denuncia els abusos dels “ustachis” i condemna els postulats racistes, així com les persecucions contra les minories jueva i sèrbia.

A més a més, el govern croat incita els ortodoxos a passar-se a la religió catòlica. Monsenyor Stepinac dirigeix una nota confidencial al seu clergat: «Quan acudeixin a vosaltres persones de confessió jueva o ortodoxa que es trobin en perill de mort, i per aquesta raó vulguin convertir-se al catolicisme, rebeu-los perquè salvin la vida. No els demaneu cap coneixement religiós especial, perquè els ortodoxos són cristians com nosaltres, i la fe jueva és l'arrel del cristianisme. El paper i el deure dels cristians ha de consistir primer de tot a salvar la gent. I quan aquesta època de demència i de salvatgisme arribi al seu terme, els que s'hagin convertit per convicció podran romandre en la nostra Església, i els altres, una vegada passat el perill, podran regressar a la llur». L'Església ensenya, en efecte, la llibertat de l'acte de fe: «És un dels punts principals de la doctrina catòlica que l'home, en creure,

ha de donar una resposta voluntària a Déu, i que de cap manera es pot forçar ningú a abraçar la fe contra la seva voluntat» (Vaticà II, *Dignitatis humanae*, 10).

Durant tota la guerra, l'arquebisbe de Zagreb prodiga els favors de la seva caritat als desgraciats, siguin els qui siguin, distribuint vagons sencers d'aliments als refugiats, cuidant-se personalment dels orfes, els pares dels quals estan empresonats o han fugit a les muntanyes, i estalvia de la fam i de la mort 6.700 nens, la majoria de pares ortodoxos.

El president de la comunitat jueva dels Estats Units, Lluís Breier, dirà d'ell el 13 d'octubre de 1946: «Aquesta gran autoritat de l'Església ha estat acusada de col·laborar amb els nazis. Nosaltres els jueus ho neguem. Sabem, per la conducta que ell va seguir des de 1934, que ha estat sempre un veritable amic dels jueus, que, en aquells anys, sofrien les persecucions d'Hitler i de les seues adeptes. Alois Stepinac és un d'aquests pocs homes d'Europa que es van aixecar contra la tirania nazi, justament en els moments que resultava més perillós fer-ho... La llei sobre el “braçilet groc” es va anul·lar gràcies a ell... Després de Sa Santetat el Papa Pius XII, l'arquebisbe Stepinac va ser el més important defensor dels jueus perseguits a Europa».

Quan no toquen les campanes

Amb motiu de la retirada de les tropes alemanyes durant la fi de la guerra, l'arquebisbe aconsegueix evitar la destrucció total de Zagreb, però veu amb dolor com els partidaris de Josip Tito prenen el poder, emprenen una sagnant depuració i instauren lleis anti-religioses. Gens impressionat pels remors que el tracten de criminal de guerra, Monsenyor Stepinac està fermament decidit a romandre enmig del seu poble.

El 17 de maig de 1945, l'arquebisbe és empresonat per sorpresa. El 3 de juny, els bisbes croats exigeixen el seu alliberament com mesura prèvia a tota negociació. Totes les campanes de Zagreb deixen de tocar i la processó del Corpus Christi queda anul·lada. Davant aquell inesperat moviment de resistència, Tito cedeix i mana alliberar Monsenyor Stepinac. El 24 de juny, en una circular dirigida a tots els sacerdots, el prelat recorda els pares el seu deure sagrat de reclamar l'educació religiosa en les escoles. Les seves exhortacions a tots els fidels van dirigides perquè es faci ús de l'oració, especialment en aquests temps difícils, i molt concretament que es resi el Rosari.

No obstant això, la dictadura s'instaura sense prendre en consideració la solemne declaració del govern federal iugoslau, segons la qual es respectarien la llibertat de consciència i de confessió religiosa, així com la propietat privada. En una carta pastoral datada el 20 de setembre de 1945, els bisbes catòlics d'Iugoslàvia adverteixen que 243 sacerdots han estat assassinats des del final de la guerra i que 258 han estat empresonats o

han desaparegut. A continuació, constatant la paràlisi dels seminaris, els estralls fets a la joventut per la propaganda atea i la immoralitat emparada per l'Estat, condemnen solemnement «l'esperit materialista i impiu que s'estén pel nostre país».

L'octubre de 1945, amb motiu d'una visita pastoral, l'automòbil de Monsenyor Stepinac és assaltat pels comunistes i els vidres són trencats a cops de pedra. La vespra de l'atemptat, la milícia havia amenaçat el prelat amb represàlies si portava a terme aquella visita. «De totes maneres, assenyala l'arquebisbe, solament es mor una vegada; em poden fer el que vulguin, però mai deixaré de predicar la veritat; no temo ningú més que Déu, i el meu deure segueix sent el mateix: salvar ànimes».

Tinc la consciència neta i en pau

Des del novembre de 1945, Monsenyor Stepinac deixa instruccions per a administrar l'Església en el cas que sigui empresonat. El 17 de desembre, en un missatge al seu clergat, es defensa de totes les acusacions que se li atribueixen mitjançant les següents frases, que són un resum de la seva vida i que expliquen la fortalesa de la seva ànima: «Tinc la consciència neta i en pau davant Déu, que és el més fidedigne dels testimonis i l'únic jutge dels nostres actes, davant la Santa Seu, davant els catòlics d'aquest Estat, i davant el poble croat». Més tard afegirà: «Estic disposat a morir en qualsevol moment».

El 18 de setembre de 1946, a les 5 de la matinada, la milícia irromp en el arquebisbat i es precipita cap a la capella on està resant el prelat. Comminat a seguir els policies, respon: «Si esteu assedegats de la meua sang, aquí em teniu». El 30 de setembre, comença un procés que el Papa Pius XII qualificarà de "tristissimo" (lamentable). Gràcies a la fortalesa pròpia d'una consciència recta i pura, Monsenyor Stepinac no defalleix davant els jutges. Enmig d'una gran tranquil·litat, i segur de la protecció de «l'advocada de Croàcia, la més fidel de les mares», la Santíssima MARE DE DÉU, l'11 d'octubre escolta la injusta sentència que es pronuncia contra ell, i que el condemna a presó i a treballs forçats durant setze anys «per crims contra el poble i l'Estat». «Les raons de la persecució que va patir i del simulacre de judici que es va organitzar contra ell, dirà el Papa Joan Pau II el 7 d'octubre de 1998, foren el seu refús a les insistències del règim perquè se separés del Papa i de la Seu Apostòlica, i perquè encapçalés una "Església nacional croata". Ell va preferir seguir sent fidel al successor de Pere, i per això va ser calumniat i després condemnat».

Durant el seu empresonament a Lepoglava, Monsenyor Stepinac comparteix la miserable sort de centenars de milers de presoners polítics. Són nombrosos els guardians que l'humilien, entrant en qualsevol moment a la seva cel·la i insultant-lo contínuament. Els paquets d'aliments que rep són exposats durant

diversos dies a la calor o devastats perquè no es puguin menjar. L'arquebisbe guarda silenci, transformant la cel·la de la presó en una cel·la monacal d'oració, de treball i de santa penitència. L'hi han prè tot, «excepte una cosa: la possibilitat d'alçar les mans al cel, com Moisès» (cf. Ex 17, 11). Però té la sort de poder celebrar la Missa en un altar improvisat. En l'última pàgina de la seva agenda de 1946 escriu el següent: «Tot sigui per a la major glòria de Déu; també la presó».

Sofrir i treballar per l'Església

El 5 de desembre de 1951, cedint a les pressions internacionals, el govern iugoslau consenteix a traslladar l'arquebisbe a Krasic, la seva ciutat natal, sota llibertat vigilada. Allí exerceix funcions de vicari, passant bona part del temps a l'església parroquial, on confessa durant hores senceres i, quan li diuen que economitzi les seves febles forces, respon que confessar és un dels seus millors descansos. En el transcurs dels seus primers dies a Krasic, un periodista estranger li fa la pregunta següent: «Com es troba? –Tant aquí com a Lepoglava, no faig més que complir amb la meua obligació. –I quina és la seva obligació? –Sofrir i treballar per l'Església».

A uns visitants desanimats pels perjudicis del comunisme, Monsenyor Stepinac els respon: «No cal desesperar, perquè encara que el comunisme deixi rastres en el nostre poble, i encara que ens trobem amb les mans lligades per aquesta pèrfida ideologia i encara que alguns flaquegin, estem millor que els pobles de l'oest, saturats de béns materials però asfixiats per la immoralitat i per l'ateisme pràctic. Gràcies a Déu el meu poble ha romàs fidel al Senyor i al respecte cap a la Verge».

Mentrestant, el govern iugoslau intenta a qualsevol preu provocar una ruptura dels catòlics croats amb Roma i fundar una església nacional separada, a fi d'incorporar els croats a l'Església ortodoxa sèrbia. Per això, s'arriba a crear una "associació dels sants Ciril i Metodi" que agrupa "sacerdots patriotes" i devots del règim. L'any 1953 destaca per les agressions procedents del govern. El reclòs arquebisbe dóna ànims als sacerdots i als fidels mitjançant una copiosa correspondència, exhortant els indecisos i recuperant les ovelles esgarriades. Més d'un sacerdot arriba a confessar que «Si ell no hagués estat allí, qui sap el que ens hauria passat». Un dels principals comparses de Tito, Milovan Djilas, dirà més tard: «Si Stepinac hagués volgut cedir i proclamar una Església croata independent de Roma, com nosaltres volíem, l'hauríem cobert d'honors».

El 12 de gener de 1953, el Papa Pius XII eleva Monsenyor Stepinac a la dignitat cardenalícia. Però l'arquebisbe no ha pogut desplaçar-se a Roma, de por que el govern de Tito li impedeixi regressar al seu país. En una entrevista amb un periodista estranger, el nou cardenal anuncia profèticament: «En la lluita que es

desenvolupa (a Iugoslàvia) entre l'Església i l'Estat, vencerà l'esperit, i no la matèria. Durant la història de la humanitat, el materialisme mai ha pogut mantenir-se definitivament».

Vencerà l'esperit, i no la matèria...

La generositat del cardenal envers els més pobres que ell no té límits: «No posseeix més que l'estrictament necessari per a vestir-se, explica el rector de Krasic; ho dona tot. Acaba fins i tot de donar als pobres dos parells de sabates». En la seva humilitat, Monsenyor Stepinac es lamenta de la publicitat que s'ha muntat al voltant de la seva persona. En assabentar-se un dia que una revista estrangera acaba de publicar una declaració del Papa en la qual diu que «El cardenal de Croàcia és el més gran prelat de l'Església Catòlica», ell baixa la vista i murmura: «Solament Déu és gran!».

A finals de 1952 ha de ser operat d'una cama i, l'any següent, se li declara una greu malaltia de la sang, la qual es deguda, segons els metges, als maltractaments patits. Se li dispensen moltes cures mèdiques, però ell es nega a ser tractat a l'estranger, com hauria estat necessari; com a bon pastor, decideix quedar-se al costat del seu ramat. Però els mètodes del règim comunista no es flexibilitzen gens. El novembre de 1952, Tito decideix trencar les relacions diplomàtiques amb el Vaticà, donant simultàniament l'ordre a la seva policia d'impedir qualsevol visita a Krasic. Els guardians del prelat (que eren més de trenta en 1954) l'insulten i es burlen d'ell de totes les maneres possibles. El llarg procés seguit per la seva beatificació arribarà a la conclusió, en 1994, que la seva mort va ser la conseqüència dels catorze anys d'aïllament injust, de pressions físiques i morals constants i de sofriments de tota mena. Per això «queda confiat des d'ara a la memòria dels

seus compatriotes amb les notòries divises del martiri » (Joan Pau II, 3 d'octubre de 1998).

Vèncer el mal amb el bé

Durant tots aquells anys de reclusió forçosa, el cardenal Stepinac adopta l'actitud espiritual que va ordenar nostre Senyor JESUCRIST: *Estimeu els vostres enemics i pregueu pels que us persegueixin* (Mt 5, 44). Persevera fins al final en la seva resolució de perdonar, i se li escolta sovint resar pels seus persecutors i repetir en veu baixa: «No els devem odiar; també ells són criatures de Déu». En "el seu testament espiritual" escriu el següent: «Demano sincerament a qualsevol persona a la que hagués pogut fer mal que em perdoni, i jo perdono de tot cor tots els que m'han fet mal... Molt estimats fills meus, estimeu també els vostres enemics, perquè així ens ho ha manat Déu. *Llavors sereu fills del vostre Pare del cel; ell fa sortir el sol sobre bons i dolents, i fa ploure tant sobre els que fan el bé com sobre els que fan el mal* (cf. Mt 5, 45). Que la conducta dels vostres enemics no us allunyi de l'amor per a ells, perquè l'home és una cosa però la maldat n'és una altra molt distinta».

«Perdonar i reconciliar-se, dirà el Papa Joan Pau II amb motiu de la beatificació del cardenal Stepinac, significa purificar la memòria de l'odi, dels rancors, del desig de venjança; significa reconèixer que qui ens ha fet mal és també germà nostre; significa no deixar-se vèncer pel mal, sinó vèncer el mal amb el bé (cf. Rm 12, 21)».

En 1958, els sofriments del cardenal es fan gairebé intolerables, però el més penós per a ell és mancar de forces per a poder celebrar la Missa. El 10 de febrer de 1960, expira a Krasic, pronunciant aquestes paraules: *"Fiat voluntas tua"* (Faci's la vostra voluntat!).

In te Domine speravi (En Vos he esperat, Senyor). Tal fou el seu lema. En un dels seus sermons ens confiava el secret de la seva esperança: «Algú podria preguntar-se: "I la nostra esperança, en què es basa?". I jo li responc que en la fidelitat de Déu, perquè Déu no menteix; en l'omnisciència divina, per a la qual res no passa desapercebut; en l'omnipotència de Déu, qui és sempre amo de tot». El 7 d'octubre de 1998, el Papa Joan Pau II deixava constància del triomf d'aquesta invencible esperança: «En la beatificació del cardenal Stepinac reconeixem la victòria de l'Evangeli de JESUCRIST sobre les ideologies totalitàries; la victòria dels drets de Déu i de la consciència sobre la violència i les vexacions; la victòria del perdó i de la reconciliació sobre l'odi i la venjança». Alhora que ens sentim satisfets d'un profund agraïment envers l'inoblidable Papa Joan Pau II per aquesta beatificació, li donem gràcies sobretot al Senyor per haver fet brillar davant els nostres ulls una semblant llum i per haver-nos donat com a exemple el beat Alois Stepinac.

Resem a la Santíssima MARE DE DÉU i a SANT JOSEP per vostè, pels seus difunts i per tots els seus éssers benivol-guts.

Dom Antoine Marie o.s.b.

Ajudes:

- Xecs ordinaris a nom de 'Abbaye St. Joseph de Clairval'
 - Per mitjà del seu propi Banc, ingressos en el nostre compte:
Abbaye St. Joseph de Clairval C.C.C. 2104 - Of.: 3335 - D.C.: 07 - N°: 9113949609 (Caixa Duero).
 - Targeta de crèdit (Visa, CB, Mastercard) consulti la nostra pàgina web: <http://www.clairval.com/>
- Fax: 03 80 96 25 29 - E-mail: abadia@clairval.com - <http://www.clairval.com/>